

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLVÉRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az 1911. évi bányászipari kartellmozgalmak.

Az elmúlt esztendőben sokkal kevesebb szindikátus bomlott fel, mint az előzőkben. A legtöbb kartell a vas- és bányáiparban bomlott fel. Ezzel szemben az új alakulatok száma felülmúlja az előző évi eredményt. A mult év legnagyobb jelentőségű alakulata az általános német nyersvaskartell, Németországban kívül — az északamerikai Egyesült-Államoktól eltekintve — Ausztriában volt a kartellképződés a legerősebb. Különösen a petroleumkartell alapítása figyelemre méltó. Majdnem kétszáz tőzvényes után egyelőre 1912 májusáig létesült megállapodás. Az osztrák finomítók válságát a gyáraknak egymással folytatott küzdelmei okozták, amihez még a magas nyersolajárak járultak hozzá. Mert, az állam a galíciai kőolajforrások tulajdonosaitól drágán vásárolta meg az állami vasutak mozdonyainak fűtésére rendelt petroleumot. Az amerikai Standard Oil Company versenye is igen érezhetővé vált. E társaság Ausztriában és Magyarországon két nagy finomítót épített és ilyen módon a belföldön és a külföldön heves versenyt támasztott. A belföldi piac részére a kartell 2 millió q-ban a kivitelre 28 millió q-ban állapította meg a kontingenst. A paraffin értékesítés központilag fog történni, míg kőolajat, benzint és kenőolajat az egyes gyárak külön-külön adnak el.

Olaszországban az olasz acélművek a genovai Societa Siderurgico di Savona, a genovai Bánya- és kohóművek „Ellea”, a Ferrerie Italiane (Róma), a genovai Ilva és a firenzei Piombino társaság között szindikátus létesült, minek folytán ezen művek válságos helyzete megszűnt.

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az évek előtt a trustök ellen indított akciót a jelentés évében nagy eréllyel folytatták. A közhangulat a trustök ellen irányulván, a Sherman-törvényt különösen szigorúan kezdték alkalmazni. Mivel az Unióban az élelmiszereknek az utolsó évek folyamán észlelt drágulásáért a trustökre hárítják a felelősséget, a kormány több társaságnak az üzletmenetét megvizsgálta és arra törekedett, hogy a Roosvelt ajánlotta

trustellenes akciót keresztül vigye. Erre vezethető vissza az, hogy a kongresszus a Sherman-törvény ellen elkövetett vétségek üldözésének költségeire 200.000 dollárt szavazott meg.

A dohánytrust és a Standard Oil Company ellen már régebb idő óta bírói eljárás van folyamatban és az alsófoku bíróságok e törvény alapján a társaságok ellen hoztak ítéleteket. 1911 májusában a legfelsőbb ítélőszék helybenhagyta a Standard Oil Company felosztatását kimondó ítéletet, s csakhamar ezután a dohánytrust is hasonló sorsban részesült. November végén a newyorki szövetségi bíróság helybenhagyta a dohánytrust rekonstrukciójának tervét. Ezek szerint a trust négy társaságra bomlott, melyek sem egymás részvényeit át nem vehetik, sem ugyanazokat az igazgatókat nem alkalmazhatják.

Az ezen trustök ellen hozott ítéletekben különbséget tesznek jó és rossz trustök között, minek folytán valamennyi trust, mely — habár csak részlegesen — egyedáruságra törekszik vagy a szabad versenyt szűkebb korlátok közé szorítja, attól tart, hogy a bírói eljárást ellenük is megindítják. Tényleg azonban lehetetlen valamennyi trust ellen eljárni (kiszámították, hogy több mint 1000 társaság esnék a Sherman-törvény hatálya alá), s valószínű, hogy a további eljárás a belpolitikai helyzet alakulásától fog függni.

Október 20-án a szövetséges kormány az Unió legnagyobb ipari vállalata, a Steet Corporation ellen fordult s ennek, valamint valamennyi tőle függő vállalatnak felosztatását követelte. Ennek a legnagyobb trustnek a monopolisztikus jellegét nem abban látták, hogy az Unió vastermelésének több mint fele reá esik, hanem abban, hogy az acéltrustnek a tavak mellett nagy kiterjedésű ércbányái vannak s a „Great Northern Iron Ore Properties Co.”-val fennálló bér szerződése folytán monopolisztikus helyzetben van.

Az acéltrust, úgy látszik, hogy elébe akart vágni a kormány eljárásának, amennyiben 1915 jan. 1-ére felmondotta a bérleteket s négy önálló társaságra akar bomlani. Ámde éppen ezen utóbbi követelés teljesítésének nagyok az akadályai, mert az acéltrustben körülbelül 1½ milliárd. dollár van befektetve, és a trusttörvény szigorú alkalmazása ese-

tén igen nagy számú apró társaságnak kellene keletkeznie.

A német kartellek terén a vas- és bányaipar nagy szindikátusok lejáró szerződéseinek megújítása foglalkoztatta legelőnkebben az érdekelt köröket. Bár az acélművek kartellja csak 1912 június 30-án, a szénkartellé pedig 1915 végén jár csak le, a megújításra irányuló tárgyalásokat — tekintettel a jelentkező nehézségekre — már 1910-ben megindították.

A szénkartell a következő három tényező ingatja meg: a külföldi verseny, a porosz kincstár állásfoglalása és a vegyes művek problémája.

Hogy a szindikátusok megújítását az iparoskörök szkeptikusan itélik meg, sok tekintetben arra a nagy elértéktelenedésre vezethető vissza, melyet a szénjegyzések különösen az 1911. év első felében az essen tőzsdén feltűntetnek és a melyet csak az ősz óta bekövetkezett javulás egyenlített ki.

Míg a szénszindikátus megújítása iránt már 1910-ben megindultak a tárgyalások, az acélművek kartellje csak az elmúlt év őszén bocsátkozott friss tárgyalásokba. Sok mű nincsen megelégedve a kartell működésével.

A szén- és acélkartellek terén jelentkező bizonytalanság erősen hozzájárult azon folyamat siettetéséhez, melyet az ipar kartellbe tömörülésének nevezhetünk; mivel a sok fuzió és érdekközösség, mely épen most keletkezik, amidőn a nagy szindikátusok meghosszabbításáról indultak meg a tárgyalások, tulajdonképen erre irányul. Bár ezen szorodések egy része műszaki okokra vezethető vissza, a legnagyobb részénél indító oka a szindikátusok megújítására irányuló tárgyalásokba keresendő. Mindegyik vállalat arra törekszik, hogy lehetőleg nagy részesedésre tegyen szert, s a hol a saját üzemek bővítése már nem lehetséges, más műnek hozzákapcsolásának eszközhöz fordulnak. Az egyes gyárak azért is bővítik működési körüket, hogy a tárgyalások megszakadása esetére is vértelve legyenek. Kohók ércbányákat vásárolnak, s egyidejűleg kikészítő művekkel keresnek összeköttetéseket, hogy félgyártmányaik eladását biztosítsák. A köszénbányák kohókkal keresik az összeköttetést, hogy mennél kevesebbet kelljen a szindikátusnak fizetniök, a művek saját fogyasztása minden fizetségtől mentes lévén. A tiszta hengerművek, melyek a félgyártmányt az acélművek szindikátusa által megállapított árakon kötelesek megvásárolni, olyan rendkívül kedvezőtlen helyzetben vannak, hogy minden alkalmat megragadnak ahhoz, hogy vegyes üzemekkel összeköttetésbe lépjenek. Ilymódon a horizontális kartellképződés (vagyis egymás mellett álló önálló művek szindikátusa) mel-

lett mindinkább érezhetővé válik a vertikális koncentráció (vagyis az egymás fölé épített termelési fokok kombinációja egy egységes vállalatban).

A kartelleknek mindnagyobb jelentősége a kartellek ellen irányuló törvényes rendszabályokat tett kívánatossá. Németországban ezideig nem történtek ilyen irányban lépések. Mult év februárjában Delbrück államtitkár kijelentette a reichstagban, hogy ilyen rendszabályoktól nem vár valami nagy hatást, s azt ajánlotta, hogy ennek az anyagnak törvényes rendezésével várjanak még néhány évig.

Ausztriában Pantz képviselő nyújtott be törvénytervezetet a kartellekről, mely szerint minden kartell bejelentendő és törvényes oltalomban lenne részesítendő, minek fejében a kartell által elért 1%-át fizetné adó fejében. A nevezett képviselő kiszámította, hogy a kartellek forgalma Ausztriában 3 milliárd koronát ér el s így az állam 30 millió K adójövedelemre tenné szert.

Ennek a javaslatnak előreláthatólag épen olyan csekély lesz az eredménye, mint azoknak, melyek eddig a kartellek negyvenéves multjában tétettek. Mindössze annyi a változás a multhoz képest, hogy míg a multban akképpen állították fel a problémát, hogy mit kell és lehet tenni az államnak a kartellek ellen, addig ma, midőn az állam maga is részesedik a kartellekben, akképen formulálható a kérdés, mit lehet és mit kell tennie az államnak aktív gazdasági politikája útján, hogy a magán monopoliumok kizsákmányoló politikáját megakadályozza. Mindinkább meggyőződtek róla, hogy a büntető jog eszközei a kartellekre nem alkalmazhatók.

A modern gazdasági élet érdekes jelensége, hogy a kézműben is jelentkeznek a kartelltörekvések. Több kézműveskamara felvette az eszmét, hogy közszállításokat az ipartestületek együttesen vegyenek át. Ez a mozgalom annál figyelemreméltóbb, mivel — a német ipartörvény szerint — a kézművesek kényszerársulása bizonyos feltételek mellett lehetséges, kivéve árszabályozás céljából. Dacára ennek a kézmű terén bizonyos előjelei mutatkoznak a kartelltörekvéseknek. Számos testület és egyesület normáltarifát állított fel a szokásos munkákért. A tagok csak erkölcsi kényszer útján szoríthatók a megállapodások betartására. Határozott koncessziót jelent az a körülmény, hogy a kézműves szervezetek árjegyzéseit a hatóságok is elismerik.

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

A bányászok világsztrájkja.

— Egy kis visszatekintés. —

(sz.) A történetírás ennek az esztendőnek legfontosabb eseményei közé fogja sorolni a bányászok világsztrájkját, mely rendkívül fontos szociális tapasztalatokkal gazdagította a tőke mindenhatósága ellen küzdőket és mélyreható változásokat fog előidézni az ipar és kereskedelem terén.

A nagy sztrájkmozgalom Angliából indult ki, ahol — mint azt már megírtuk — azzal végződött, hogy megalkották a bérminimum törvényét, mely kétségtelenül nagy szociális győzelmet jelent a szervezett munkásságnak s amely, ha nem is teljes megelégedésre, de elejét vette a további munkamegszűntetésnek. A munkásvezérek tudvalevőleg szavazást rendeltek el, hogy a bérminimum elvének törvénybeiktatása után is sztrájkoljanak-e? A munkások s nagyon jellemző az elkeseredett munkások hangulatára, hogy — a jelentések szerint — 88,946 bányász szavazott a sztrájk megszüntetése mellett és 82,756 ellene. A szavazás eredménye tehát megfelel a számításoknak, mert csak egyszerű többséget reméltek a munkafelvételére. S a bányászok legnagyobb része újra beállt a munkába. A szénhiány következtében azonban nagyon sok üzemet kellett bezárítani. A legújabb kimutatás szerint körülbelül másfél millió munkás van munkanélkül, s ugyanannyi csak félidőt dolgozik.

Amíg az angol kormány-méltózt minden provokáló fellépést, addig a sztrájkoló bányászok is példás nyugalommal viseltettek. Egy millió ember sztrájkolt heteken keresztül, anélkül, hogy a legcsekélyebb „rendzavarás” előfordult volna, ami másutt nagyon gyakori. Csak amikor a kormány több bányakerületbe katonaságot rendelt ki, izgultak fel kissé a különben higgadt sztrájkolók s némely helyen — pl. Houghtonban — tüntetéseket, apró-cseprő zavargásokat rendeztek, de azok minden baj, vérontás nélkül véget is értek.

Már a Ruhr-vidéki bányászok sztrájkja nem ilyen szépen folyt le. Azt a német kormány — mint tudvalevő — a legnagyobb erőszakossággal verte le. De nem elégedett meg azzal, hanem a bíróságokat is mozgósította, hogy minél több sztrájkolót elítéltesen. Essenben a törvényszék nem kevesebb, mint ezeröttszáz esetben indított büntető eljárást a legképtelenebb cimeken. Bizonyos, hogy a vértörvényszék a vádlottak legnagyobb részét el is fogja ítélni.

Csehországban a központi sztrájkbizottság Thoman osztály főnökkel, a kormány képviselőjével és a bányahatóság képviselőivel folytatott öt órai tanácskozás után elhatározta, hogy a bányászoknak a vállalkozók engedményének elfogadását és a munka azonnali felvételét ajánlja.

Több munkásgyűlés után a bányákban újból megkezdődött a munka.

Amerikában a puhaszénbányászok sztrájkoltak s nagy veszély fenyegette az Egyesült Államok iparát és kereskedelmét. De ez a veszedelem is elmúlt, még pedig minden különösebb megrázkódtatás nélkül. A munkások győzelmet arattak, anélkül, hogy háboruszkodni kényszerültek volna.

Amerika csak néhány hónappal ezelőtt kezdett kilábolni abból a nagy gazdasági válságból, amely igen sok lakóját hosszú, hónapokon át tartó veszteglésre kényszerítette és a legtöbb ipartelepen három-négy esztendőn át jóformán a minimumra csökkentette a munkaidőt. A szénbányászok sztrájkja tehát az Egyesült Államok számos iparágát megbénította volna és azok a munkások, akik máig sem tudták teljesen kiheverni az elmúlt rossz esztendőket, még nyomorúságosabb helyzetbe jutottak volna. És nem igen lettek volna képesek a sztrájkoló bányászokat hathatós támogatásban részesíteni. Ennek a körülménynek higgadt megfontolása vezérelte a bányászok nagy többségének szavazatait, amelyek a sztrájk ellen estek az urnába.

Helyesen cselekedtek a bányászok, hogy a sztrájk ellen szavaztak. A béremelést minden hosszabb ideig tartó munkabeszűntetés nélkül is sikerült elérniök és ha a szervezeteiket még nem is ismerték el a munkaadók, a jövőben anyagilag megerősödve folytathatják a szervezkedést és sokkal több reményük lehet arra, hogy 1914-ben — miként ezt a jelek mutatják — az összes kívánságaiknak érvényt szerezhetnek.

Az amerikai puhaszénbányákban igen sok magyar ember keresi a kenyerét, amelyből azután nagyobb karéj fog jutni mindenkinek. Átlagban véve öt és fél százalékos béremelésben részesülnek. Nem valami sok pénzt jelent ez, de éppen elég arra, amennyibe a munkások jogait oly hathatósan megvédelmező unióhoz, a mindnyájukra nézve annyira szükséges betegsegélyező egyletekhez és az elhaltak családtagjait tekintélyes összegű segélyben részesítő szövetségekhez való tartozás kerül.

A bányászok életét gyakoribb és nagyobb veszedelmek fenyegetik, mint a legtöbb más dolgot végző munkásét. Igen sokan közülük mégis elhanyagolják a halál és betegség ellen való biztosítást. És igen soknak a családjára nagy nyomort ró egy-egy váratlanul bekövetkező baleset. Igazán eredményes főleg akkor lenne ennek a bérharcuknak ez a különösebb sztrájk nélkül való, mégis győzelmes befejezése, ha azt a pénzt, amivel a bérek most megjavul, a szervezkedés mellett arra használnák fel, hogy a saját sorsukat, a balesetek és betegségek, családjuk sorsát pedig minden gondtól mentessé és biztossá tegyék. Jó lenne ezen gondolkodniok most, amikor békés, egyetértő munkálkodás a világ bányáiban újra megindult.

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

= Főraktár és iroda: =
V., Váci-ut 34.
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítói.

(B/2139/746/52/II)

✂ HAZAI HIREK. ✂

Személyi hir. Főszerkesztőnk, dr. Bischitz Béla ur, hónapokig tartott párisi tartózkodásából hazaérkezett és következő számunktól ismét közvetlenül fog befolyani „A Bánya” szerkesztésébe. Egyidejűleg intézkedés történt a tekintetben, hogy az eddig előfordult sajtóhibák végkép kiküszöböltesse-nek a lapból.

Dr. Bischitz ügyvédi irodáját is megnyitotta, egyelőre szintén a Molnár-utca 33. számú házban. Lapunk barátai jogügyekben bizalommal fordulhatnak hozzá. Ugyanazzal a szolgálatrakészséggel és ragyogó becsületességgel fognak bizvást találni, amely őt országosan ismert hírlapíróvá tette újságírói pályáján, akár mint a „Pesti Hírlap”-nak csaknem évtizeden át volt belső munkatársa, akár pedig jelenlegi szerkesztői minőségében.

Előléptetés. A Magyar Általános Kőszénbánya r-t Gross István, Tatabányán működő mérnökét főmérnökévé nevezte ki.

Nyugdíjazás. Dr. Kálmán János lupényi bányatársulati titkár, majd irodafőnök, nyugdíjba ment. Dr. Kálmán ott volt a lupényi bányák fejlődésének bölcsőjétől jelenlegi felvirágztatásukig.

Bányászati és kohászati kiállítás Nagy-bányán. Megirtuk már régebben, hogy az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület folyó évi közgyűlését augusztus hó 25-én Nagy-bányán fogja megtartani. A Nagybánya-Vidéki Osztály ezalkalommal szakkiallítást rendez első-sorban a kerületi kincstár-bánya és kohó termékeiből, de alkalmat nyújt a magáncégek és vállalatoknak is, hogy új és különleges gyártmányukat a nagyszámban összegyűlő szakközön-ségnek bemutatthassák. A kiállítást augusztus hó 25-én gróf Teleky Géza egyesületi elnök fogja megnyitni.

Folyó hó 2-án megtartott bizottsági ülésen elhatározták, hogy a hazai magáncégeket és vállalatokat, különösen azokat, amelyek a bányászatra vonatkozó tárgyak stb. gyártásával foglalkoznak, a kiállításon való részvételre felkérjük. A cégek által kiállítandó tárgyak részére saját költségükön pavillont (amely lehet deszkaponyvából összerótt) emelni s azt a kiállítás befejeztével saját költségükön eltávolítani s az esetleg okozott kárt megtéríteni kötelesek. Azon esetben, ha a kiállító a kiállított tárgyak egynémelyikét üzemből kívánja tartani, s így bemutatni, úgy Nagy-bánya város elektromosművétől (Ganz-féle vill. r-t. üzemvezetősége) illetve a városi villanyhálózatból motorikus célra áramot kaphat a városi díjszabás szerint. Ha a kiállított tárgyaknak biztosítása kívánatnák, úgy ezt a kiállító fél eszközli, illetve a

felmerülő költségeket viseli. Térdij egyáltalában nincs, — azonban a kiállításhoz tartó tárgyak összes szállítási költségét a kiállító fél viseli. A tárgyakat a kiállítás helyéről augusztus hó 28-án a kiállító elszállítani köteles. A kiállítás a jelentkezők száma szerint vagy a helybeli gazdasági iskolában s ennek mintegy 1400 m² területű udvarán, vagy pedig a város tulajdonát képező Széchényi-ligetben fog megtartatni.

A kiállításon való részvételre jelentkezni lehet f. évi július hó 1-ig György Gusztáv kir. főmérnök, osztály-titkárnál, aki egyuttal a kiállításra vonatkozó megkeresésekre szívesen szolgál felvilágosítással.

A kincstári bányászat. A pénzügyminiszter kiküldötte egyik szakközegét a nagyalmási és brazeai (Zalatna mellett) aranybányák megtekintésére és megbecslésére. Ez a hír a szakköröket nem lepte meg, mivelhogy rendes esot az, hogy a kincstár lép fel vevőül oly bányáknál, amelyekkel hiába házálták végig az egész kontinentet.

A petroleumkartell. A gyárak egyelőre csupán májusi szállításra adnak el, de az eddiginél 3—4 koronával olcsóbb áron. A kilátások bizonytalanok, ma még alig lehet tudni, hogy milyen eredménnyel járnak az újabb kísérletek.

Kirándulás Brádra. A nagyenyedi gimnázium növendékei hosszabb kirándulásra indultak. Érintették Boiczát, majd Brádot, ahol a Rudai 12 Apostól Bányatársulat zuzóját és főbányatelepének külszíni berendezéseit nézték meg.

A Magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete minap tartotta Asbóth Emil miniszteri tanácsos elnöklésével idej rendes közgyűlését. Méhely Kálmán vezértitkár bemutatta a választmányának, az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését, amely az egyesületnek legutóbb megjelent Évkönyvében részletesen van ismertetve. Az elnök különösen fölhevta a közgyűlés figyelmét az Évkönyvnek a munkásközvetítésre, a munkabérstatistikára és a gépgyári inasnevelés kérdéseire vonatkozó tanulmányaira, amelyek az egyesület legközelebbi munkaprogramjának néhány igen fontos pontozatait világítják meg. Blazek Antal gazda az egyesület pénzügyeinek kezeléséről számolt be, Glaser Gyula Schlick-gyári igazgató pedig a számvizsgáló bizottság jelentését terjesztette elő, amelyet a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. A közgyűlési választásra kerülő sor, az elnök, valamint Kaufmann Bertold, a Roessemann és Kühnomann gépgyár igazgatója, meleg elismeréssel emlékezik meg az egyesület eddigi elnökének, vaskövi Fürster Nándornak érdemeiről, aki a Huszonegy évvel ezelőtt néhány tagból álló kicsiny egyesületből a mai erőteljes szervezetet fejlesztette és amely érdemeinek elismerésül a múlt évi jubiláris közgyűlés alkalmából őt az egyesület tiszteletbeli elnöki címével tüntette ki. Mivel Fürster Nándor az elnöki székből végleg távozott, a közgyűlés ezt sajnálattal vette tudomásul, köszönetét és háláját

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépirizik. Robbanásmentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

jegyzőkönyvében öröközte meg és elhatározta, hogy üdvözlő iratot intéz hozzá. A közgyűlés azután jegyzőkönyvi kiegészítést mond az elnökség, a választmány és a végrehajtó bizottság tagjainak valamint páratlan buzgalmu, szakavatott működéséért Méhely Kálmán vezértitkárnak. A közgyűlés egyhangulag megválasztotta az egyesület elnökévé Asbóth Emil miniszteri tanácsost, alelnökké Thaly Zsigmond udvari tanácsost, gazda lett Blazek Antal, gazdahelyettes Fényi Béla és Tóibisch Ferenc, választmányi tagok: Altschul Artur, Frommer Rudolf, Herczegh József, Kaufmann Bertold, Kornfeld Móríc báró dr., Kögler Gusztáv, Kühne Károly, Láng László, Röck István és Van den Eynde Hektor. A munkásügyi szervezet végrehajtó bizottságának tagjai Asbóth Emil elnök, Thaly Zsigmond alelnök, Méhely Kálmán vezértitkár, továbbá mint választott tagok Altschul Artur, Dessauer Ármin, Erb Nándor, Frommer Rudolf, Herczegh József, Kaufmann Bertold, Kögler Gusztáv, Kornfeld Móríc báró dr., Láng Gusztáv, Munkácsi Andor, Röck István, Van den Eynde Hektor és Wilcsék Vilmos.

Aranytolvajok. Megirtuk a múlt év elején egész részletezéssel, hogy a nagybányai kincstári aranybánya igazgatósága azt észlelte, hogy a veresvizi bányából állandóan lopják a nyers aranyat. A bányai igazgatóság hónapokon át figyeltette a munkásokat, de nem tudtak a tolvajok nyomára akadni. Végre március 17-én reggel öt óra tájban az éjjeli őr jelentette, hogy a veresvizi bánya kapuját Papp Simon feltörte s a bányából egy darab aranyat elvitt. Pappot feljelentették a csendőrségen. Letartóztatták s megindították ellene a vizsgálatot, a melynek folyamán kitűnt, hogy Papp a bányát már évek óta lopja s hogy büntársai Papolczi Lajos, Vargóczki Ferenc és Krupa Mihály bányamunkások. Összesen nyolcvan kilogram aranyat loptak el a bányából. A lopott aranyat Weisz János nagybányai kereskedőnek adták el, a ki értékesítetté.

A múlt héten volt ebben az ügyben a főtárgyalás a szatmári királyi törvényszék előtt, amely a munkások közül Papp Simont, Papolczi Lajost és Vargóczki Ferencet 8—8 hónapi börtönre, Krupp Ferencet 3 havi fogházra, Weisz Jánost pedig orgazdaság címén 8 havi börtönre ítélte.

A pozsonyi Nobel-gyár dinamit iparvágányainak bővítése. A Dynamit Nobel r.-t. bővíteni akarja pozsonyi gyártelepén levő vágányhálózatát. A gyárüzem jellegére való tekintettel a kereskedelmi miniszter a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőséget megbízta, hogy közigazgatási bejárást tartson.

Magyar Szellőző Művek cég alatt Budapesten (VII. Aréna-ut 80) új vállalat kezdte meg működését, amely olyan berendezéseket készít, amelyek főképp az ipari üzemekben keletkező káros és a munkások egészségét vagy biztonságát veszélyeztető tényezőket vannak hivatva eltávolítani. Így készít a

vállalat berendezést az ipari üzemekben keletkező ártalmas gázok, gőzök, por, füst vagy fagegmkunáló gépeknél keletkező por es forgács eltávolítására.

A zólyombrezói vasgyárból. Igen célszerű intézkedéseknek bizonyultak a zólyombrezói m. kir. vasgyárhoz tartozó és *Allender Henrik* főbányatanácsos, jelenleg a diósgyőri vasgyár főnöke által alapított Henrik-telepi vízgázforrasztási csőgyár berendezései és felszerelései. Ropantnagy mennyiségű megrendelés vár kielégítésre vízvezetéki, különösen pedig a Kissármásra szállítandó gázcsövekre. Általában az egész vasgyárban olyan üdvös átalakításokat fogantatosítottak, különösen a vizierők intenzivebb kihasználása tekintetében, melyek a gyár jövedelmezőségét hosszú időre biztosítják. A gyár jelenlegi vezetője, Spannbauer Rezső főfelügyelő fáradhatatlan tevékenységet fejt ki, ugy a gyár fejlesztése, mint a tisztviselői kar és a munkásság jólétének biztosítása körül.

A Hosszuhegyi kőszénbánya r.-t. június hó 1-én tartja tizenkettedik rendes közgyűlését. Mérlegszámlája: Tartozik: Kőszénbérletszámlának: a bányaterület vételösszege 400,000 K. Nyereség és veszteségszámlának: az 1910. évi egyenleg áttétele 35,254 K 23 f. Az 1911. évi egyenleg áttétele 1663 K 26 f. Összesen 436,917 K 49 f. Követel: Részvénytőkeszámlától: 1000 darab részvény a 400 K 400,000 K. Dunagőzhajózási társaságtól: az 1910. évi egyenleg áttétele 35,254 K 23 f. Az 1911. évi egyenleg áttétele 1663 K 26 f. Összesen 436,917 K 49 f. Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik: Mérlegszámlának: az 1910. évi egyenleg áttétele 35,254 K 23 f. Adó- és illetékszámának: adó és illetékek 188 K 70 f. Költségszámlának: különféle költségek 774 K 56 f. Szénkiaknázási haszonbérlet számlának: haszonbér az 1911. évre 700 K. Összesen 36,917 K 49 f. Követel: Mérlegszámlától: az 1910. évi egyenleg áttétele 35,254 K 23 f. Az 1911. évi egyenleg áttétele 1663 K 26 f. Összesen 36,917 K 49 f.

Uti bőrröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Muzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3852/611/24)

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/06/714/4)

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

A Magnesit-IPAR és bányászati r.-t. május hó 24-én tartja ötödik rendes közgyűlését, amelyen a részvénytőke leszállítása fölött határoz. A mérlegtételek a következők: Vagyon: Pénztár 12877'05 K. Ingatlanok 499553'64 K. Bányavértékek és szénbányajogok 478279'53 K. Gyári épületek 260148'59 K. Iparvágány, fém- és drótkötélpálya 83570'17 K. Gépek és felszerelések 216734'88 K. Leltár 51358'41 K. Letételek 16300'— K. Adósságok 41739'73 K. Nyersáru- és készárakészlet 43755'— K. Veszteség 738919'58 K. Összesen 2448240'58 K.

Téher: Részvénytőke 1050000'— Korona. Hitelezők 1387414'55 Korona. Átmeneti tételek 10826'03 Korona. Összesen 2448240'58 K.

A Ganz és Társa Danubius Rt. nemrég kérvényt terjesztett a susáki községtanács elé, melyben egy villamostelepnek Susákon való építésének engedélyezését kérte. A képviselőtestület megadta az engedélyt, azonban értesítette a társaságot, hogy Ulartinshizza községben előnyösebb lenne a telep létesítése, mivel most kiépítik ott a kikötőt, ami a telep részére szükséges szén szállítását megkönnyítené.

A Nadrágyi vasipar rt. június 8-án tartja közgyűlését, amelyen 6% osztalék kifizetését fogja javasolni, az előző évi 5%-kal szemben.

Érdekes statisztika. A francia munkaügyi miniszterium érdekes statisztikát közöl a bányászok munkabérének száz év alatt történt emelkedéséről a francia bányai ipari központokban. E szerint a bér erős hullámzást mutatott. 1806-ban egy frank 25 centime, az 50-es években 2'20—2'60, 1890-ben 3'70; a bányász évi jövedelme tehát 1806-ban 350 frank, 1890-ben 1100 frank volt. 1907-ben érte el a bér maximumát, napi 4'90 frankot. A következő évben már 3'75 frankra lecsökkent.

A rudaiak aranytermelése folyton emelkedőben van. Lázás munka folyik az új berendezések létesítése körül, melyek a jelenlegi termelésnek körülbelül felével való emelését fogják eredményezni. Kedvező perspektívát nyújtanak a nuszári-i dúsz feltárások mellett a bárzai, rudai és valeamori-i feltárások.

A brikettgyár vesztesége. A Magyar Brikettgyár rt. most közzétett mérlegéből kitűnik, hogy a részvénytársaság múlt évi vesztesége 27.717 K volt, ami a részvénytőkének majdnem ötödrészét teszi.

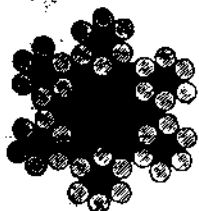
Víznyomás, mint robbantó szer. Hogy milyen hatalmas ereje van a víznek nagy nyomás alatt, arra igen érdekes példát mutat a következő eset: Angolországban Fleetwoodban egy mesterséges halastó nagyobbitásánál hatalmas betonfalakat kellett bontani. A fal hossza 15'5 m, vastagsága 3 m, magassága 5'2 m volt; azon a helyen a

falnak robbantó szerek alkalmazásával való bontásáról szó sem lehetett. A falat mégis szétbontották és pedig a következő eljárással: Koronafuró segítségével a betonfalba 450 mm. hosszúságú és 10 mm. vastagságú gyűrűs lyukakat furtak. Ezen lyukakba kis nyomószivattyúk segítségével a vizet egészen 270—300 atmoszféráig felnyomták s a nagy nyomás következtében a fal össze-vissza repedezett és szétvált. A koronafuró acélosóvét külön gőzgéppel mozgatták. A cső nem hatolt be a betonba, hanem nyomást gyakorolt a vízzel megfelelően hűtött acélpengékre, amelyek a forgásnál a betonba behatoltak. Ezzel az eljárással aránylag igen rövid idő alatt, kevés költséggel az egész betonfalat darabokra repesztették.

Jubiláris közgyűlés. Brádi tudósítónk jelenti, hogy az aradi kereskedelmi kamara f. hó 24-én jubiláris közgyűlést tart. Ez alkalommal kirándulnak Menyházára és Brádra, ahol a bányatelepeket tekintik meg. Hír szerint a kiránduláson gróf Tisza István és a kereskedelemügyi miniszter vagy helyettese is részt fog venni.

A Brassói bánya részvénytársaság május 23-én *Amsterdamban* tartja rendkívüli közgyűlését. E társaság tudvalevőleg Gróf Frigyes brassómezei bányajogositványait vette át.

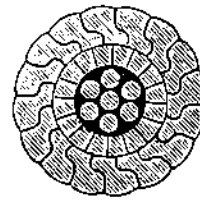
Nők éjjeli munkája. Az ipari üzemekben alkalmazott nőket az 1911. évi XIX. t.-c. eltiltja az éjjeli munkától. Ez alól csak igen kivételes esetekben és csak megfelelő formák mellett enged kivételt, a tilalom áthágóira pedig meglehetősen súlyos bírságokat ró ki. A törvény tömören megszövegezett intézkedéseit az iparosvilág csak kellő utmutatás mellett tarthatja számon, ezért látta az Országos Iparegyesület megköszönni a törvény magyarázatos kiadását. Ez a kiadás, mely tízönegyet fejezetben tárgyalja részletesen a főbb kérdéseket, most jelent meg és egy koronáért kapható az egyesületnél. A fejezetek sorából kiemeljük a következőket: Kiket kötelez a törvény? — Kiket nem kötelez a törvény? — A törvény alkalmazásának közelebbi feltételei. — Miben áll a tilalom? — Milyen címeken lehet kivételes elbánásra számot tartani? — Miben áll a kivételes elbánás. — A munkaszünet megrövidítésének és a kivételes éjjeli munkának kérvényezése. — Az engedélyezés. — Az engedélyezések és kezelésük Munkaidőrendtartások és munkarendek. — Előjáró hatóságok és ellenőrzés. — Büntető határozatok.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

⚡ KÜLFÖLDI HIREK. ⚡

Uj sztrájk Angliában. Az angol iparüzemek még ki sem heverték a nagy és veszedelmes szénbányasztrájk igen súlyos következményeit, máris újabb sztrájk fenyegeti a Themsevárost. Thom Mann, a lázító munkásvezér, elítélése felbőszítette a szakszervezeteket és mozgalom indult meg, hogy általános sztrájkjal kényszerítsék a felsőbb bíróságokat az ítélet megsemmisítésére.

A Pottsville környékén levő szénbányatelepen ugyanis véres zavargás volt, mert a szervezett sztrájkolók meg akarták akadályozni a szervezetlen sztrájk törököt a munkában. A rendőrség megtámadta a sztrájkoló bányászokat, akik késekkel, revolverrel és dorongokkal védekeztek, mire a rendőrök sortűzet adtak. Négy munkás meghalt, hárman halálosan megsebesültek és igen nagy a könnyebben sebesültek száma.

A dél-walesi bányamunkások intéző bizottsága utasította delegátusait, hogy a bérminimum megállapításáról tárgyaló bizottság ülésén ne vegyen részt, amíg Aldwyn lord elnököl. E határozat Aldwyn lord azon döntése ellen irányul, hogy a dél-walesi bérminimumok alul maradjanak az 5 shillingen. A bányamunkások értekezletének delegátusai ma elhatározták, hogy e tanács értelmében az üléseken nem vesznek részt addig, amíg a jövő héten tartandó országos értekezlet ebben a kérdésben határozatot nem hoz.

Az acéltröszt pöre. Az Egyesült-Államok pöre az acéltröszt ellen rövidesen megkezdődik. A kereset tárgya az, hogy a törvényszék a tröszt-törvény alapján oszlassa fel az acéltrösztöt. Ítéletet csak két év múlva lehet várni. Az alumínium-tröszt elleni pör megkezdődött.

Nemzetközi vascsőkartell. Düsseldorfban értekezletet tartottak a német, angol és amerikai csőgyárak megbizottai, hogy újabb egyezményt kössenek. Ez a szándékuk azonban megtört a Mannesmann-művek ellenállásán. Az értekezleten különben elhatározták a csőárak emelését, amely Németországban a belföldi fogyasztásnál 0.5 százalékot, a külföldi államokra nézve 7.5 százalékot tesz ki.

300 kilométeres petroleumvezeték. Hosszas tárgyalások után a román kormány elrendelte Baicoi és Constanza között, a kb. 300 km. hosszúságú petroleumvezeték megépítését. A vezeték kb. 2½-3 év alatt készül el és előreláthatólag 18 millió frankba fog kerülni.

A kőolajtermelés Romániában 1911-ben 1.544 millió tonnát tett ki, vagyis 14.13 százalékkal többet, mint 1910. évben. Ezen mennyiségből a két legnagyobb társaság, ngymint a Steana Romana és az Astra Roman egyedül 920.000 tonnát aknáztak. A feldolgozott nyersolajmennyiségek közül előállítottak: Benzint 260.653 tonnát, világító kőolajat 312.700 tonnát, ásványolajat 24.703 tonnát, maradékokat 783.203 tonnát, összesen 1,381.203 tonna. A veszteségek az előállítás alkalmával 1.65 százalékot tettek ki. Nyersolajat és benzint 679.886 tonnát exportáltak, vagyis kb. 17 százalékkal többet, mint 1910-ben. Az országban magában mintegy 650.000 tonnát fogyasztottak.

A Poldi kohó most hozza nyilvánosságra elmúlt évi mérlegét, mely 1,142,557 korona tiszta nyereséggel zárult. A vállalat ebből a nyereségből 9 százalékos osztalékot fizet.

⚡ DEUTSCHER BERICHT. ⚡

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Das Parker-Rotary Bohrsystem in Ungarn. Dieses Rohrsystem, der bekanntlich die staunenswerte Entwicklung und kolossale Produktionssteigerung der Ölfelder in *Texas, Louisiana, Oklahoma, Mexiko, Borneo, Sumatra* und *Japan* zu verdanken ist und welches zur Zeit in *Trinidad, Burmah, Baku* und *Rumänien* eingeführt wird, wird nun auch in *Ungarn* zur Anwendung kommen. Die Herren *John D. Gillespie*, Petroleum-Ingenieur und *Direktor John Arthur Weis* beabsichtigen schon in allernächster Zeit Bohrungen damit in *Izbugya Radvány* und *Kriva Olyka* (Komitat *Zemplén*) vorzunehmen. Dieses rasch und sicher arbeitende Bohrverfahren hat den Hauptvorzug darin, dass es, im Gegensatz zu dem Wasserspülbohr-System, eine Verwässerung des Terrains vollständig ausschliesst. Über die Resultate vorerwähnter Bohrungen werden wir seiner Zeit ausführlich berichten.

Staatliche Rohölbohrungen in Galizien. Nachdem in der Rohölproduktion in Galizien ein Rückgang eingetreten ist, der zur Folge hatte, dass der Landesverband der Rohölproduzenten für seine kontraktlich festgelegten Rohölablieferungen an den Staat um ein Moratorium nachsuchen musste, wird von der österreichischen Staatsverwaltung der Gedanke erwogen, sich beim bezuge des Rohproduktes zum Teile von der Privatindustrie unabhängig zu machen. Obwohl das für den Betrieb der staatlichen Entbenzinierungs-Anstalt notwendige Rohöl noch für entsprechende Zeit sichergestellt ist, befürchtet man doch, dass bei einer anhaltenden Abnahme der Rohölproduktion in Galizien für den Forbestand dieser Anlage, die mit einem Kostenaufwande von 4 Millionen Kronen errichtet wurde, Schwierigkeiten eintreten könnten. Daher resultiert die Anregung, auf den der Staatsverwaltung gehörigen rohölhaltigen Gründen Bohrungen vorzunehmen, wofür schon in nächsten Budget ein Kredit gefordert werden soll.

Ungarische Motoren- und Maschinenfabriks A.-G., Budapest (vormals Maschinenfabrik Mayer). In der am 4. Mai er. stattgefundenen Generalversammlung wurde die Erhöhung des Aktienkapitales von 1.1 Millionen auf 3 Millionen Kronen beschlossen.

Bau eines neuen Elektrizitätswerkes. Die *Brassöer Zementfabrik Kugler & Comp.* baren zwecks

Vergrößerung ihres Betriebes mit dem Kostenaufwande von 1 Millionen Kronen ein *Elektrizitätswerk*, welches die Wasserkraft des ca 18 km entfernten *Barcaflusses* nach der Fabrik übertragen soll, wodurch eine neue Kraftquelle von 1200 PS gewonnen wird. Die Ausführung der elektrischen Anlage und Fernleitung sowie die Lieferung der Turbinenlagen wurde der Firma *Ganz sche Elektrizitäts A.-G., Budapest* übertragen. Die *Brassóer Zementfabrik* wird ihre Produktion auf 8000 Waggons pro Jahr erhöhen.

Bau der dalmatinischen Bahnen. Nun ist endlich nach langwierigen Verhandlungen zwischen den österreichischen und ungarischen Fachreferenten eine Vereinbarung zustande gekommen, die im Wesentlichen dahin geht, dass der Bau der *dalmatinischen Anschlussbahnen* und die Legung des zweiten Geleises auf der ganzen österreichischen Strecke der *Kassa-Oderberger Bahn* derart sichergestellt werde, dass die Arbeiten nach Genehmigung dieser Vereinbarung durch die Regierungen gleichzeitig in Angriff genommen und *innerhalb eines Zeitraumes von fünf Jahren* beendet werden sollen. Wie wir bereits berichtet haben, werden die dalmatinischen Bahnen auf Staatskosten mit einem Gesamtaufwande von 10 Millionen Kronen gebaut.

Bau einer neuen Maschinenfabrik. Gestützt auf die Finanzierung durch die kroatische Landesbank, wurde in *Essék* eine Maschinenfabrik mit einem Stammkapitale von K 300.000 gegründet, deren Bau noch in diesem Monate in Angriff genommen werden soll.

Bau einer neuen Kabelfabrik. Die *ungarischen Siemens-Schuckert-Werke* haben in Budapest einen Grundkomplex gekauft und beginnen im nächsten Monate mit dem Bau einer grossangelegten Kabelfabrik.

Der Aussenhandel Ungarns. Laut Ausweis des Statistischen Landes-Zentralamtes bewegte sich der Aussenhandel Ungarn in den Monaten: *Januar - März 1912* Einfuhr: 505.14 (gegen 430.53 in 1911). Ausfuhr: 405.13 (gegen 354.05 in 1911) in Millionen Kronen. Es ergibt sich somit ein Importplus von in den 3 ersten Monaten 100.01 (gegen 76.48 in 1911) in Millionen Kronen dieses Jahres.

Zusammengehen der österr. Starkstrom-Elektrizitäts-Firmen. Sämtliche österreichischen Starkstrom-Elektrizitäts-Firmen haben eine Vereinbarung getroffen, wonach ab 15. Mai cr. ein *Teuerungszuschlag von 10 Prozent* eingeführt wurde. Dem Kartell gehören u. A. die Firmen: *A. E. G. „Union“, Siemens-Schuckert, Bergmann, Bartelmus, Kolben und Krizik* an.

Prager Maschinenbau-Aktiengesellschaft, vormals Ruston, Bromovsky & Ringhoffer, Prag. In der kürzlich stattgefundenen Bilanzsitzung dieser Gesellschaft wurde beschlossen, von dem Reingewinne von K 667.638 (plus K 249.110) der Generalversammlung vorzuschlagen, nach den entsprechenden Dotierungen, wie im

Vorjahre, eine Dividende von 6% zur Ausschüttung zu bringen. Der Geschäftsbericht erwähnt, dass die Beschäftigung seit der Auflösung des Maschinenkartells eine wesentliche Besserung erfahren hat, wenn auch die Preise noch immer sehr gedrückt sind.

Brünner Maschinenfabriks-Gesellschaft. Gegen K 34 im Vorjahre wird diese Gesellschaft für 1911 eine Dividende von K 36 verteilen.

Grazer Waggon- und Maschinenfabriks A.-G., vormals Joh. Weitzer. Das Geschäftsjahr 1911 schloss mit einem Reingewinne von K 880.454, welcher Betrag sich einschliesslich des Vortrages auf K 937.577 erhöht. Für *Abschreibungen* wurden K 186.360 verwendet, dem *Beamtenunterstützungsfonds* K 40.000, dem *allgemeinen Reservefonds* K 100.000 zugewiesen und eine *Dividende von 10 Prozent* (K 40 per Aktie) ausgezahlt. Weitere K 100.000 wurden zu einer ausserordentlichen Abschreibung auf Gebäudende-Konto benutzt und der Saldo von K 51.925 auf 1912 vorgetragen.

Ungarisch-Belgische Metallwaren-Fabriks-Aktien-Gesellschaft (Magyar-Belga Fémipar-gyár rt.), Budapest. Das Geschäftsjahr 1911 dieser Gesellschaft schliesst mit einem Reingewinne von K 239.910. Die Generalversammlung beschloss, nach den üblichen Dotierungen, hiervon K 136.000 als 8 1/2 prozentige Verzinsung der Prioritätsaktien zu verwenden und K 40.000 als *Dividende*, K 8 pro Aktie, zur Verteilung zu bringen.

Nadráger Eisenindustrie A.-G. Das Geschäftsjahr 1911 schloss günstig, so dass eine Dividende von K 24 = 6% (gegen 5% im Vorjahre) zur Auszahlung gelangte.

„Poldi-Hütte“ in Kladno. Diese Gesellschaft konnte in diesem Jahre ihren Aktionären die erfreuliche Mitteilung machen, dass sie eine Dividende von K 36 (gegen K 26 im Vorjahre) zur Verteilung bringt.

Wertheim & Comp., Kassen- und Aufzug-Fabrik, Wien. Der Verwaltungsrat dieses Unternehmens beschloss der Generalversammlung den Antrag zu stellen, von dem Reingewinne von K 174.000 eine 8 prozentige *Dividende* zu Verteilung zu bringen.

Borsoder Kohlenbergwerks A.-G. Die Generalversammlung beschloss die Ausschüttung einer Dividende von K 25 per Aktie.

A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

Mindenütt kapható darabonkint 70 fillér árban.

MARCHEGGI GÉPGYAR ÉS VASÖNTŐDE RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG :: MARCHEGG

VEZÉRKÉPVISELŐ:

HINSENKAMP LÁSZLÓ
BUDAPEST, V., SZIGET-UTCA 4—6. SZ.

TELEFON: 44—81.

Szénosztályozó és szénmosó, ércelőké-
szítő, kokszrostáló és salakmosó-tele-

pek és egyes gépek.

Tömegszállító berendezések.

(925/837/50/II)

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

Hadef- emelőgépekről

kézi és elektromos hajtásra.

HEINRICH de FRIES

G. m. b. H.,

Düsseldorf 76/a.
Harkorstr. 7.

WIEN 76/a.

Neustiftgasse 111/26.

Életpályát keres.

Erőteljes természetű, 39 éves, 6 gimnáziumot végzett em-
ber; beszél és ír magyarul, németül, szerbül, illetőleg horvát
nyelven. Jelenleg állami szolgálatban, **állást keres** bányavállalatnál
vagy kohóműnél. Kifogástalan tisztességű, jellemes, pontos, megbízható, jó
családból való, komoly ember; nőtlen, erélyes és munkabíró.
Legalkalmasabb raktárnoki, ellenőri, felügyelői, vagy más
ilyenféle állásra. Szíves ajánlatokat „A BÁNYA” kiadó-
hivatalába kér „ÉLETPÁLYA” jelige alatt.

KOSZTELÁN MIKSA
műszaki nagykereskedése

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 10. sz.

Szállítja az összes bányászati és kohászati cikkeket

TELEFON 87—10

(B/3291/688/52)

Gépgyár Részvénytársaság Brand és Lhuillier BRÜNN. POZSONY.

Szállít mint különlegességet bányüzemek részére:
kompreszorokat és légszivattyukat.

a legnagyobb méretekig gőz- és elektromos üzemre.

Fáradtgőz-dugattyús kompresszorok, precíziós-gőzgépek telített és tulhevitett gőz számára.

Lokomobilok, gyorsanjáró gőzgépek (Tokozott typus).

Gőzkazán minden rendszerben.

Lejtőscsővü kazán, Burkhardt szabadalma, nagy feszültségnél a fenékterülethez viszonyított legkedvezőbb gőzképződés, különösen alkalmas nagy központokhoz.

Biztonsági kettős gőzkupus kazán közös viztartóval, „Bull” rendszere szerint.

Gőztulhevitő.

Hőszabályozó (szabadalom) tulhevitett gőz részére, a kazán effektus emelésére és tetszés szerinti hőfok betartására.

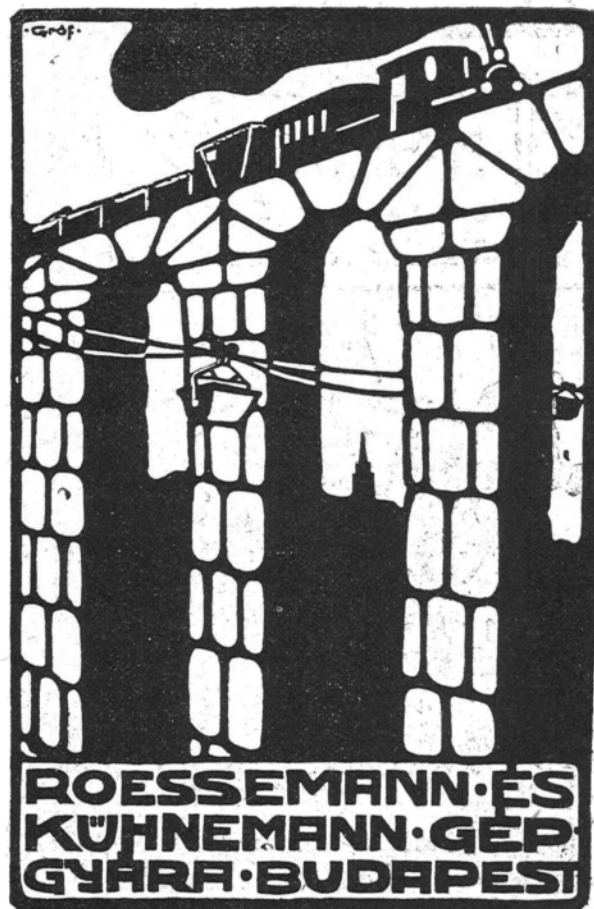
Ekonomiser, Kablitz szabadalma.

Plehcsővek, transzmissziók stb.

Izapoló-, mosó- és lugzó gépek, Freygang szabadalma.

Ajánlat és mérnöki látogatás díjtalan. Referenciák rendelkezésre állanak.

(3706/830/14)

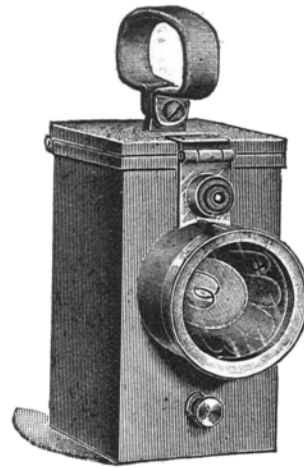

**Szlovákiai
sós víz**

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyvíz.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDÜLT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi
és Kiviteli R.-T.«-nál Budapest. Telefon 162-84

(B/2270/728/52)

LANGSTEIN és KLEIN

hordozható accumulator-gyár.
Valódi Korányi-féle szijvarró
: sodrony egyedárúsítása :
Budapest, IV.
Ferenciek-tere 3.
TELEFON 86-33.

Hordozható accumulatorok, villamos gyújtótelepek, kézi lámpák, bányalámpák, Tüzoltó-lámpák, kocsilámpák, zseblámpák és automobil batteriák.

! Szab. elektromos vészlámpák !
Izzólámpa és elektrotechnikai cikkek gyári raktára.

(B/3478/733/48/II)

Furókészülékek

és teljes furóberendezések

földrétegek megvizsgálására és mélyfurásokhoz bármily kézi és gépüzemre.

A 117. számú katalogust érdeklődőknek beküldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

HEINRICH MAYER & Co.

NÜRNBERG-DOOS. (191/756/52/II)

Kemencék és kemencealkatrészek

A FÉMKOHÁSZATI IPAR RÉSZÉRE.

Vizköpenyes kemencék réz- és ólomércek számára.

Pörkölő kemencék, lángkemencék, converterek, finomító, leűző kemencék, előtűzhelyek, salaksillék és öntőkocsik.

Forgató tányéros kemence.

Kohótelepek tervezése és kivitele.

Fémhulladékot, hamut és vakarékot feldolgozó telepek.

Fried. Krupp A.-G.

Grusonwerk

Magdeburg-Buckau.

Magyar országi képviselő: **Sauer György**
BUDAPEST, VIII., RÁKOCZI-TÉR 19.
Telefon 46-63 (2638/827/14/II) Telefon 46-63